

VERKSAMHETER

Små träföretag är ingen homogen grupp. Listan över varor, produkter och tjänster som träföretagen erbjuder är baserad på 999 svar. Större företag anger fler än 5 verksamheter medan de minsta företagen anger 3-4. Samtliga 33 svarsalternativ redovisas sorterade efter förekomst. 1 % = 10 företag.

SÅGAT VIRKE (plank, bräder, reglar)	68 %
LEGOSÅGNING	48 %
SPECIALSORTIMENT (långt, grovt, Brett)	31 %
HYVLAT VIRKE (golv, lister, panel)	30 %
TRÄBRÄNSLE (ved, träkol, flis, pellets)	28 %
LÖVTRÄ (alla träslag)	26 %
LEGOHYVLLING	20 %
BYGGNADSSNICKARTJÄNSTER	18 %
STRÖ (för stall, trädgård, idrottspår)	16 %
ÖVRIGA BYGGNADER (garage, bodar)	11 %
OVANLIGT BARRTRÄ (ene, lärk)	11 %
INREDNINGSSNICKARTJÄNSTER	10 %
EMBALLAGE (pall, mellanlägg, lådor, träull)	9 %
UTEMÖBLER, LEK, FRITID	8 %
HUSDETALJER (fönster, dörrar, trappor)	8 %
MÖBELVIRKE, SLÖJDÄMNER (torkat)	8 %
TIMMERHUS (byggsats/monterat)	7 %
MÖBLER (egen design och tillverkning)	6 %
INREDNINGAR (kök, badrum, båt, hotell)	6 %
HANDSLÖJDADE TRÄPRODUKTER	6 %
TRÄHUS (byggsats/monterat)	6 %
ÖVRIGA TIMRADE PRODUKTER	6 %
TIMRINGSTJÄNSTER (reparation, lego)	5 %
ANDRA TRÄBASERADE PRODUKTER	4 %
NATURFORMAT TRÄ (t ex vrilar, masur)	4 %
TJÄNSTER INOM BIOENERGI	4 %
ANDRA TRÄRELATERADE TJÄNSTER	3 %
HALVFABRIKAT (träkomponenter)	3 %
VÄXTHUS, GLASVERANDOR, GLASNING	3 %
VIRKESTORKNINGSTJÄNSTER	2 %
KONSULTTJÄNSTER	2 %
UTBILDNINGSTJÄNSTER	2 %
INDUSTRIELL LEGOPRODUKTION	1 %

Mellangruppen, drygt 300 företag, består av 1-2 personer och omsätter mellan 50.000 och 500.000 kronor. Basnäringarna är sågat virke, legosågning, hyvlat virke samt specialsortiment (långt, Brett, grovt) men här finns också en större andel som arbetar med snickeri och byggtjänster. 15-30 procent av företagen i den här gruppen planerar större investeringar under det kommande året. De säljer främst till privatpersoner, och goda rekommendationer är det viktigaste sättet att få nya kunder.

Små träföretag tror på framtiden

Små träföretag ser optimistiskt på framtiden: Två av tre företagare anser att lönsamheten i branschen är god och en tredjedel tror att den kommer att öka. Det visar en undersökning som LRF och Småsågarnas Riksförbund har gjort bland sina medlemmar.

Hobby och eget bruk: Hälften av företagen i undersökningen (cirka 500 företag) omsätter mindre än 50.000 kronor per år och sysselsätter oftast en person på deltid. De flesta (78 procent) arbetar med trä mest för eget bruk eller som hobby/fritidsverksamhet. Ungefär lika stor andel (74 procent) startade för att de hade tillgång till egen råvara. Endast några få marknadsför sina produkter och tjänster, och kunderna är huvudsakligen privatpersoner. Hög lönsamhet uppfattas inte som särskilt viktigt. Denna grupp har inga planer på att anställa folk eller utöka verksamheten. Sågat virke av standarddimensioner och legosågning är de största verksamheterna. En tredjedel vill lära sig mer om trämaterial och/eller produktionsteknik.

Fakta om små träföretag i Sverige

LRF:s och Småsågarnas enkät är den första större kartläggningen av små träföretag i Sverige.

Resultatet är en bild av vilka träföretagarna är, vilken inriktning de har på sin verksamhet, vilka utvecklingsmöjligheter de ser och vilka behov av stöd och utbildning som finns.

Geografi

Mer än hälften (57 procent) av träföretagarna finns i Götaland. En fjärdedel (25 procent) finns i Svealand och något färre (18 procent) i Norrland.

Män och kvinnor

3 procent av träföretagarna i undersökningen är kvinnor. Även om kvinnor inte står som ansvariga för träverksamhet i någon stor utsträckning är de många gånger involverade i verksamheten tillsammans med sin make/sambo. I träföretag som sysselsätter fler än en person är åtminstone 150 kvinnor delaktiga.

Ålder och rekrytering

Medelåldern i branschen är hög. 42 procent av träföretagarna är äldre än 60 år, 50 procent är 41-60 år och 8 procent är yngre än 40 år. Mer än hälften av företagarna (58 procent) är positiva till ett framtida ägarskifte och tror att det finns köpare.

Attitydskillnader

De största skillnaderna i attityder och inriktning syns om man jämför företag med liten verksamhet (mindre än 50 000 kronor i omsättning) med företag som har större produktion (mer än 3 miljoner kronor i omsättning).

Inriktning

40 procent (540 personer) bedriver träförädlingsverksamhet under företagsmässiga villkor på hel- eller deltid. 35 procent (450 personer) har det huvudsakligen som hobby-/fritidsverksamhet eller för eget bruk.

Omsättning

Träverksamheten är ofta ett komplement till

annat företagande eller anställning. För de flesta, 69 procent, utgör den småskaliga träförädlingen mindre än hälften av deras totala årsomsättning. Drygt hälften omsätter mindre än 50.000 kr per år på sin träverksamhet. Ungefär en tredjedel, 31 procent, försörjer sig huvudsakligen på träverksamheten. 4 procent (36 företag) omsätter mer än 3 miljoner kronor per år. Medlemmar i Småsågarna har större del av omsättningen från träförädling än LRF-medlemmar.

Lönsamhet

68 procent av träföretagarna tycker att lönsamheten är god, och 4 procent tycker att den är mycket god. Mest nöjda är företagare som omsätter mer än 50.000 kronor men mindre än 3 miljoner. I detta spann tycker cirka 85 procent att lönsamheten är god eller mycket god. Många (45 procent) tror att lönsamheten kommer vara oförändrad och 32 procent tror att den kommer att öka de närmaste åren. De flesta anser att lönsamheten till stor del beror på dem själva.

Miljonomsättare: Cirka 140 företag i undersökningen omsätter 500.000 kronor eller mer. Av dessa är det 36 företag som omsätter över 3 miljoner kronor. Många sysselsätter 2-6 personer inklusive ägaren. Ungefär hälften av företagen i den här gruppen planerar större investeringar under det kommande året. De flesta har hållit på i mer än 10 år och det vanligaste skälet till att de startade var att de såg en marknad. Hög lönsamhet uppfattas som mycket viktigt men den främsta drivkraften är självstyre. Sågat och hyvlat virke är de största verksamheterna, och hyvlat virke anses mest lönsamt. En fjärdedel tillverkar emballage. De största kundgrupperna är privatpersoner, industri och byggföretag. Goda rekommendationer är det viktigaste sättet att få kunder men ganska många har egen hemsida, annonserar eller bedriver aktiv försäljning via telefon och kundbesök. I den här gruppen är 80 procent intresserade av utbildning, främst inom försäljning/avtal och produktionsteknik.

Varor, produkter och tjänster

21 procent producerar standarddimensioner, 41 procent producerar främst specialsortiment eller egna träprodukter och 38 procent utför mest tjänster och legoarbeten.

I genomsnitt erbjuder företagen fyra olika produkter eller tjänster inom träförädling. De flesta, 68 procent, erbjuder sågat virke. Sedan följer i fallande ordning legosågning, specialsortiment och hyvlat virke.

Störst utvecklingsmöjligheter ser man i specialsortiment och träbränsle. 40 procent av de som *inte* har någon träverksamhet har markerat träbränsle. Aktiva träföretagare ser störst utvecklingsmöjligheter inom områden där de redan är verksamma.

Kunder

Den största kundgruppen totalt sett är privatpersoner. För de som omsätter miljonbelopp på sin träförädling är även industri och byggföretag viktiga kundgrupper. Även om tre år förväntas privatpersoner vara den viktigaste kundgruppen, men mellangrup-

pen bland träföretagarna tror på en ökning bland byggföretag, och träföretagen med högst omsättning ser industrin som den viktigaste framtida kunden.

Försäljning

Hälften av träföretagarna (52 procent) säljer från brädgård eller gårdsbutik. 24 procent säljer genom att söka upp kunder eller stå på mässor. 18 procent säljer via annonsering och webb. 6 procent säljer via organisation, förmedling eller mäklare.

Samarbete

De flesta träföretagarna (77 procent) har inget samarbete med andra. 12 procent

samarbetar om produktion, 10 procent ingår i ett lokalt eller regionalt nätverk för träföretagare och 6 procent samarbetar om försäljning och marknadsföring. Ju större företaget är desto mer samarbete förekommer kring produktion och försäljning. I de öppna svaren framkommer att många är intresserade av nätverk och samarbeten.

Kompetensutveckling

66 procent vill ha mer kunskap om trämaterial, produktionsteknik, produkt- och metodutveckling, marknadsföring, försäljning, datorer, marknaden, IT, ekonomi, företagsledning, logistik och internationell handel.

Trätorget.se - ett projekt för utveckling i små träföretag

Kartläggningen av små träföretag ingår i projektet Trätorget.se som har två syften:

- ökad lönsamhet i små träföretag
- mer kunskap om träbranschen

Hittills har det saknats officiella siffror på den småskaliga träförädlingens omfattning och ekonomiska betydelse. Därför ingår en kartläggning av små träföretag i projektet.

– Med fördjupad kunskap om den småskaliga träbranschen och dess villkor kan vi ge bättre stöd till utvecklingen av små träföretag. Siffrorna i nulägesanalysen går även att följa upp om några år, säger Lisbeth Björk vid LRF Företagsutveckling.

En bransch att räkna med

En försiktig uppskattning utifrån resultaten antyder att små träföretag tillsammans omsätter omkring en miljard kronor och representerar ett par tusen arbetstillfällen, varav de flesta på landsbygd och i mindre orter. Det ger tyngd i diskussioner med myndigheter och andra organisationer.

– Vi har fått ett fantastiskt underlag för att kunna förverkliga idéerna om utveckling av det småskaliga träföretagandet i landet. Utöver svar på de frågor vi ställde har vi fått många tips om hur vi kan gå vidare, säger Timo Andersson som är ordförande i Smååågarna.

Den andra delen i projektet är marknadsplatsen Trätorget.se.

– Vi tror väldigt mycket på idén med ett trätorg för att hjälpa småskaliga träföretag att hitta nya marknader och kunder. Jag tror att marknadsplatsen kan bli något stort. Vi har pratat länge om behovet och nu är vi nära förverkligandet, säger Timo Andersson.

Trätorget.se ska bidra till ökad försäljning och lönsamhet genom att vara en mötesplats för producenter och köpare av träprodukter. Därför har träföretagen också fått frågor om datoranvändning, internetuppkoppling och behov av utbildning.

– Det är roligt att se att de som är intresserade av utbildning också är beredda att avsätta tid för den, säger Ann Henriksson, chef för LRF:s Företagsutvecklingsavdelning.

Projektet drivs av LRF och Smååågarna som även står för en del av finansieringen. Budgeten omfattar cirka 460.000 kr varav drygt 290.000 kr är stöd från Landsbygdsprogrammet och Europeiska Jordbruksfonden. Slutredovisning sker 2009.

Stort tack till alla som medverkat i undersökningen!

För mer information

Lisbeth Björk, LRF Företagsutveckling, 070-520 71 74, lisbeth.bjork@lrf.se

Timo Andersson, ordförande i Smååågarna, 070-516 67 03, info@smasagarna.se

Karin Johansson, projektledare Trätorget.se, 070-268 84 80, karin@fristil.com

**LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND**

Lantbrukarnas Riksförbund, 105 33 Stockholm
Tel 0771-573 573 • info@lrf.se • www.lrf.se

**Sveriges Smååågares
Riksförbund, SSRF**

Smååågarna, Kråkebacka, 512 91 Sexdrega
Tel 063-600 01 • www.smasagarna.se

Om kartläggningen

Lantbrukarnas Riksförbund, LRF, och Sveriges Smååågares Riksförbund genomförde sommaren 2008 en kartläggning av medlemmar som ägnar sig åt småskalig träförädling eller har angett detta som en möjlig utveckling i sitt företag.

Genomförande

LRF och Smååågarna tog i samråd med analysföretaget Dedicera fram en enkät med 35 frågor. Enkäten skickades ut med post i juni och en påminnelse gick ut i början av augusti. Totalt skickades nästan 2.700 enkäter ut. Svaren scannades i slutet av augusti. Därefter genomförde Dedicera statistisk bearbetning, analys och rapportering.

Antal svar

Resultaten är baserade på 1.410 ifyllda enkäter. Det ger en svarsfrekvens på cirka 54 %.

23 % av svaren kommer från medlemmar i Smååågarna och 77 % från medlemmar i LRF. Alla har dock inte fyllt i svar på samtliga frågor.

De aktiva träförädlarna i undersökningen är cirka 1.000, varav cirka 550 bedriver verksamheten på företagsmässiga villkor och 450 för eget bruk eller som hobby.

Ladda hem rapporten

En 60-sidig rapport med diagram och kommentarer finns att ladda hem som PDF hos LRF, Smååågarna och Trätorget.se.

Kartläggningen genomfördes med stöd från Landsbygdsprogrammet och finansierades delvis med pengar från Europeiska jordbruksfonden.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden